

Дело C-753/22

**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

12 декември 2022 г.

Запитваща юрисдикция:Bundesverwaltungsgericht (Федерален административен съд
(Германия))**Дата на акта за преюдициално запитване:**

7 септември 2022 г.

**Жалбоподател в първоинстанционното производство и в
производството по ревизионно обжалване:**

QY

Ответник в първоинстанционното и в ревизионното производство:

Федерална република Германия

Предмет на главното производство

Обвързваща сила на предоставянето на статут на бежанец от една държава—членка на Европейския съюз, за друга държава членка.

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Тълкуване на правото на Съюза, член 267 ДФЕС, по-специално на:

Директива 2013/32/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила (ОВ L 180, 2013 г., стр. 60) (наричана по-нататък: „Директива 2013/32“)

Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена

международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила (ОВ L 337, 2011, стр. 9) (наричана по-нататък: „Директива 2011/95“)

Регламент (ЕС) № 604/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година за установяване на критерии и механизми за определяне на държавата членка, компетентна за разглеждането на молба за международна закрила, която е подадена в една от държавите членки от гражданин на трета държава или от лице без гражданство (ОВ L 180, 2013 г., стр. 31 и поправка в ОВ L 49, 2017 г., стр. 50) (Регламентът „Дъблин III“ (наричан по-нататък: „Регламент № 604/2013“)

Харта на основните права на Европейския съюз (ОВ C 326, 2012 г., стр. 391) (наричана по-нататък: „Хартата“)

Преюдициален въпрос

Следва ли, в случай че държава членка не може да се ползва от предоставеното с член 33, параграф 2, буква а) от Директива 2013/32 правомощие да отхвърли молба за международна закрила като недопустима с оглед на предоставянето на статут на бежанец в друга държава членка, тъй като условията на живот в тази държава членка биха изложили кандидата на сериозна опасност от нечовешко или унизително отношение по смисъла на член 4 от Хартата, член 3, параграф 1, второ изречение от Регламент № 604/2013, член 4, параграф 1, второ изречение и член 13 от Директива 2011/95, както и член 10, параграфи 2 и 3, член 33, параграфи 1 и 2, буква а) от Директива 2013/32, да се тълкуват в смисъл, че предоставеният вече статут на бежанец не позволява на държавата членка да разгледа без оглед на предходните изводи по този въпрос подадената пред нея молба за международна закрила, и я задължава да предостави на кандидата статут на бежанец, без проверка по същество на условията на тази закрила?

Посочени разпоредби от правото на Съюза

Директива 2013/32, по-специално член 10, параграфи 2 и 3, член 33, параграф 1, както и член 33, параграф 2, буква а)

Директива 2011/95, по-специално член 4, параграф 1, второ изречение и член 13

Регламент № 604/2013, по-специално член 3, параграф 1, второ изречение

Член 4 от Хартата

Посочени национални разпоредби

Asylgesetz (Закон за убежището, наричан по-нататък: „AsylG“)

Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (Aufenthaltsgesetz) (Закон за пребиваването, заетостта и интеграцията на чужденците на територията на Федерална република Германия — Закон за пребиваването на чужденците) (наричан по-нататък: „AufenthG“)

Фактите и главното производство

- 1 Жалбоподателката, която Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Федерална служба за миграцията и бежанците, наричана по-нататък „Bundesamt“) е признала за лице с право на субсидиарна закрила, подава молба за предоставяне на статут на бежанец.
- 2 Жалбоподателката, родена през 1999 г., е сирийска гражданка, на която още през 2018 г. е предоставен статут на бежанец в Гърция. Тя не може да се върне в Гърция, тъй като след окончателното решение на административен съд, там би била изложена на сериозна опасност от нечовешко или унижително отношение по смисъла на член 4 от Хартата.
- 3 С решение от 1 октомври 2019 г. Bundesamt ѝ предоставя субсидиарна закрила и отхвърля молбата ѝ за предоставяне на статут на бежанец.
- 4 Verwaltungsgericht (Административен съд) отхвърля подадената срещу това решение жалба с мотива, че предявеното право не произтичало от вече предоставения на жалбоподателката статут на бежанец в Гърция. По същество искането на жалбоподателката било необосновано, тъй като тя не била заплашена от преследване в Сирия.
- 5 В подкрепа на ревизионната жалба, подадена пред запитващата юрисдикция, тя твърди основно, че за ответника е задължителен предоставеният вече статут на бежанец.

Мотиви за преюдициалния въпрос

- 6 Уважаването на тази ревизионна жалба зависи от решение на Съда на Европейския съюз (наричан по-нататък „Съдът“) относно тълкуването на Договорите.
- 7 Правната преценка на оспорваното решение на Bundesamt е уредена в германското право от AsylG и AufenthG.
- 8 Според националното право жалбоподателката няма право на предоставяне на статут на бежанец съгласно член 3, параграф 4, първа част от изречението

във връзка с параграф 1 от AsylG. При все това запитващата юрисдикция не е в състояние, без решение на Съда по преюдициалното запитване, да определи дали това разбиране, застъпено в посоченото национално законодателство, е съвместимо с разпоредбите на правото на Съюза, посочени в преюдициалния въпрос.

- 9 Поради това са необходими разяснения по горепосочения преюдициален въпрос от страна на Съда, тъй като този въпрос не е изяснен в практиката му, нито отговорът му е очевиден.
- 10 Според националното право жалбоподателката няма право да ѝ бъде предоставен статут на бежанец. С оглед на индивидуалното положение на жалбоподателката подобно право не произтича от разпоредбите на член 3, параграф 4, първа част от изречението във връзка с параграф 1 от AsylG. В обжалваното съдебно решение Verwaltungsgericht правилно установява, че жалбоподателката е напуснала страната без да е било налице преследване. При преценката на действителното положение в Сирия трябва да се установи дали в случай на хипотетично ѝ връщане не се очаква опасност от преследване, обосноваващо търсене на убежище.
- 11 Според националното право жалбоподателката не разполага с изтъкнатото право и поради вече предоставения статут на бежанец в Гърция. Съгласно член 60, параграф 1, второ изречение от AufenthG, когато дадена държава е предоставила на чужденец статут на бежанец, не се допуска и Германия да върне чужденеца в такава държава[, в която се очаква опасност от преследване, обосноваващо търсене на убежище]. От това обаче не следва право на ново предоставяне на статут на бежанец. От член 3, параграф 3 от AsylG не произтича и по-широко задължение за Bundesamt, тъй като условията по този член не са изпълнени и тази разпоредба не може да се приложи по аналогия.
- 12 Запитващата юрисдикция счита за необходимо да се изясни дали при обстоятелства като тези в настоящия случай посочените в преюдициалния въпрос разпоредби на правото на Съюза допускат подадената от ищеца молба за международна закрила да бъде разгледана без оглед на предходните изводи по този въпрос. Според запитващата юрисдикция съгласно първичното право на Съюза е изключена такава обвързваща сила на предоставянето на статут на бежанец от една държава — членка на Европейския съюз в друга държава членка. За сметка на това, въпросът дали такава обвързващо действие би могло да произтича от вторичното право на Съюза изисква отговор от Съда.

Обвързваща сила на основание първичното право на Съюза

- 13 Съгласно член 78, параграф 1, първо изречение ДФЕС Съюзът развива обща политика в областта на убежището, субсидиарната закрила и временната закрила. За тази цел Европейският парламент и Съветът приемат, в

съответствие с член 78, параграф 2 ДФЕС, мерки за обща европейска система за убежище (наричана по-нататък: „ОЕСУ“). Този статут включва по-специално единен статут на бежанец за гражданите на трети страни, който да е валиден в целия Съюз и единен статут на субсидиарна закрила за гражданите на трети страни, които, без да получават европейско убежище, се нуждаят от международна закрила (член 78, параграф 2, букви а) и б) ДФЕС). Нито тези правила, нито други разпоредби на член 77 и сл. ДФЕС не позволяват да се заключи, че предоставянето на статут на бежанец в една държава членка не допуска разглеждане без ограничения на молба за международна закрила, подадена в друга държава членка. Напротив, към момента не съществува взаимно признаване на решения за предоставяне на убежище. Такава е позицията и на Европейската комисия.

- 14 Освен това, от член 2 ДЕС и член 3 ДЕС, от член 67 и член 82, параграф 1 ДФЕС Съдът е развил и „принципа на взаимно доверие между държавите членки“. Що се отнася до пространството на свобода, сигурност и правосъдие, той изисква от всяка от тези държави да приеме, освен при изключителни обстоятелства, че всички други държави членки зачитат правото на Съюза, и по-специално признатите от него основни права (решения на Съда от 19 март 2019 г., Ibrahim и др., C-297/17, C-18/17, C-319/17 и C-438/17, EU:C:2019:219, т. 83 и сл., и от 22 февруари 2022 г., Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (семейството — вече предоставена закрила), C-483/20, EU:C:2022:103, т. 28.).
- 15 От това обаче не следва, че е налице обвързваща сила на предоставения в друга държава членка статут на бежанец. Наличието на подобна широкообхватна правна последица се опровергава от факта, че до момента Съюзът не е създал именно единен статут на закрила по смисъла на член 78, параграф 2, букви а) и б) ДФЕС. Следователно разглеждането по същество на условията на молбата за международна закрила остава от компетентността на държавата членка, пред която е била подадена тази молба.

Обвързваща сила на основание вторичното право на Съюза

- 16 Вторичното право на Съюза също не съдържа процесуални или материалноправни разпоредби в областта на бежанското право, които изрично да предвиждат обвързваща сила на предоставянето на статут на бежанец от една държава членка по отношение на процедурата за предоставяне на убежище в друга държава членка.
- 17 До този момент Съдът не е разрешил въпроса дали от общия принцип на правото на Съюза, според който молбата на кандидат за убежище се разглежда по същество само от една-единствена държава членка, а именно от компетентна за това държава членка съгласно критериите, предвидени в глава III от Регламент № 604/2013, може да се изведе обвързваща сила на решенията на държавите членки относно определянето в рамките на

процедурата за предоставяне на убежище. Този принцип е отразен в член 3, параграф 1, второ изречение от Регламент № 604/2013.

- 18 Съгласно практиката на Съда това е основен принцип на Регламент „Дъблин III“, който е в основата на ОЕСУ (решение на Съда от 2 април 2019 г., Н. и R., C-582/17 и C-583/17, EU:C:2019:280, т. 78). Следователно той би могъл да се приложи и в случаи като този на жалбоподателката, които не попадат в приложното поле на Регламент № 604/2013. Следователно разглеждането по същество в една-единствена държава членка, независимо от резултата от него, би могло да важи във всички други държави членки.
- 19 Текстът на член 4, параграф 1, второ изречение и член 13 от Директива 2011/95 също допуска тълкуване, според което определянето във всички държави — членки на Европейския съюз, би могло да се основава само на предоставянето на статут на бежанец в една държава членка.
- 20 Следва също така да се вземат предвид изискванията на Директива 2013/32, и по-специално второто изречение на съображение 43, член 10, параграфи 2 и 3, както и член 33, параграф 1 и параграф 2, буква а).
- 21 Предоставената с член 33, параграф 2, буква а) от Директива 2013/32 и уредена за Федерална република Германия от член 29, параграф 1, точка 2 от AsylG възможност на държавите членки да се откажат от решение по същество в хипотезата, в която друга държава членка е предоставила международна закрила, би могла да се разбира като израз на принципа на едно разглеждане по същество на молба за убежище в една-единствена държава — членка на Европейския съюз.
- 22 Ако обаче, както в настоящия случай, предвидената в член 33, параграф 2, буква а) от Директива 2013/32 възможност не може да бъде използвана, за да не се наруши член 4 от Хартата, се поставя въпросът дали постановеното от държава членка решение за предоставяне на такъв статут може да има обвързваща сила по отношение на всички държави членки, съответно какви правни последици възникват от това.
- 23 В това отношение запитващата юрисдикция счита за убедително разбирането на генералния адвокат Pikamäe (заключение на генералния адвокат Pikamäe по дело *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides*, C-483/20, EU:C:2021:780, т. 64 (Семейна връзка — вече предоставена закрила), по което Съдът все още не се е произнесъл. Според това разбиране държавата членка трябва да счете и третира съответния гражданин на трета държава като търсецо за пръв път международна закрила лице, независимо от закрилата, която вече му е била предоставена от друга държава членка. За да не се лиши от полезно действие член 33, параграф 2, буква а) от Директива 2013/32, по-ранното предоставяне на международна закрила от

първата държава членка не може да се вземе предвид при разглеждането на молбата по същество.

- 24 Някои индикации за наличието на обвързваща сила на предоставянето на статут на бежанец обаче биха могли да се изведат и от факта, че отричането на такава правна последица би могло да доведе до заобикаляне на специфичните правила относно преустановяването, изключването и отнемането на статута на бежанец съгласно членове 11, 12 и 14 от Директива 2011/95. Подобна опасност от заобикаляне обаче се поставя под въпрос от обстоятелството, че разглежданата процедура за предоставяне на убежище не се отнася до прекратяването или отнемането на предоставения в първата държава членка статут на бежанец, а до възможността търсещо убежище лице да получи, освен вече предоставения му в първата държава членка статут на бежанец, нова закрила и свързаните с нея права във втората държава членка.

Досегашна практика на Съда

- 25 Въз основата на досегашната практика на Съда запитващата юрисдикция не може да стигне до убедителни изводи нито в едната, нито в другата посока, за да се отговори със сигурност на повдигнатия въпрос относно обвързващата сила. Определение от 13 ноември 2019 г., *Named и Omar* (С-540/17 и С-541/17, непубликувано, ЕУ:С:2019:964) не съдържа достатъчно категорични констатации относно условията за провеждане на нова процедура за предоставяне на убежище.
- 26 В точка 42 от това определение Съдът посочва дословно следното: „[о]свен това, както следва от акта за преюдициално запитване, германското право наистина предоставя известна закрила на кандидат, който поради сериозната опасност да бъде изложен на нечовешко или унизително отношение, противоречащо на член 4 от Хартата, в държавата членка, която вече му е предоставила статут на бежанец, не може да бъде върнат там. То обаче не предвижда, при липса на нова процедура за убежище, признаването на това качество и предоставянето на свързаните с това права, включително в Германия“.
- 27 Ако Съдът говори, от една страна, за „нова“ процедура за предоставяне на убежище, това е аргумент в подкрепа на разглеждане без ограничения във всяко отношение. От друга страна, по-нататък в това изречение Съдът поставя на първо място правата, свързани със статута на бежанец, тоест правните последици от предоставянето на статут на бежанец. Тази констатация на Съда би могла да се разбира и като обвързваща сила на предоставянето на статут на бежанец от една държава членка в другите държави членки.